

Samenvatting van vragen en opmerkingen van de afsluitende ambtelijke interactieve sessies over het Toekomstbeeld Markermeer-IJmeer d.d. 26 mei '09

Naar aanleiding van de interactieve ontwerpessies in de regio over het Toekomstbeeld Markermeer-IJmeer heeft 26 mei jl. de afsluitende bijeenkomst voor alle regio's plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst zijn de resultaten gepresenteerd. Deze worden als gebruikt voor het uiteindelijke Toekomstbeeld Markermeer IJmeer.

Hieronder treft u een samenvatting van de voor het ontwerp relevante gestelde vragen en gemaakte opmerkingen met de bijbehorende reactie.

IJmeer kust – Flevolandse Kust

Tijdens de bijeenkomst zijn verschillende vragen gesteld over het oermoeras, namelijk:

- a. Waarom is het oermoeras op de huidige plek gepland;
- b. Zichtlijnen / bebossing / hoogte;
- c. Toegankelijkheid;
- d. Vaarroute Enkhuizen – Lelystad;
- e. Recreatief medegebruik.

Ad a. Bij de locatie van het oermoeras bij de Houtribdijk is rekening gehouden met de volgende punten:

- Er treedt relatief veel peilvariatie op die het moeras dynamisch houdt: tegen de Houtribdijk is de amplitude van waterstanden groter als gevolg van scheefstand en peilopzet. Door de variatie in peil wordt het groeien van wilgen tegen gegaan, ook ontstaan geschikte paaigebieden en kraamkamers voor vis
- Het water ter plaatse is relatief diep, zodat het moeras niet ten koste gaat van waardevolle (en schaarse) ondiepe zones: voor de kust van Lelystad is het water ca. 4 meter diep. Ook paaiplaatsen van spiering op de basaldijk van Flevoland worden niet aangetast.
- Met de realisatie van een moeras op deze plek wordt een substantiële hoeveelheid nieuwe ondiepte toegevoegd aan het watersysteem;
- Er kan een ecologische verbinding optreden met andere natte natuurgebieden: door de korte afstand van de Oostvaardersplassen en Noord-Holland ontstaat interactie tussen de natuurgebieden. Het moeras vormt een natuurlijke overgang van het Markermeer naar het IJsselmeer, en het moeras ligt zo dat grote delen van het Markermeer en het IJsselmeer voor foeragerende vogels beschikbaar blijven.
- Het moeras draagt op deze locatie bij aan het slibprobleem doordat het de slibcirkel verkleint. Hierdoor ontstaat een onderbreking en geleiding van de stroming en kan het oermoeras optreden als slibvang.
- Het moeras ligt in een gebied dat relatief extensief wordt gebruikt door de recreatievaart.
- Andere functies ondervinden geen hinder van het oermoeras. Het gebied is recreatief extensief in gebruik.
- Het moeras kan bijdragen aan de veiligheid van de Houtribdijk.

Ad b. Het is de bedoeling de begroeiing zo laag mogelijk te houden zodat de zichtlijnen in tact blijven. Er zal sprake zijn van enige bebossing, maar dit is niet geplande vegetatie. Het moeras zal voornamelijk uit rietland bestaan. De vormgeving zal worden afgeleid uit de ecologische eisen (wat heeft in- en uitstromend water nodig).

Ad c. Het gaat hier om de mate waarin het gebied toegankelijk is; voor wie is het gebied toegankelijk en zo ja, welk gedeelte van het gebied toegankelijk is. Met name gemeente Lelystad geeft aan dat zij belang hechten aan het bieden van ruimte voor recreatief medegebruik. Deze ruimte wordt geboden (450 hectare). Dit aspect is een ontwerpogave in de verdere planvorming.

Ad d. Voor zover we het nu kunnen zien is de gepresenteerde vorm en omvang van het oermoeras de meest geschikte. In de komende tijd zal het model op basis van onderzoeken nog worden aangescherpt. Daarbij wordt naast ecologische functionaliteit gelet op de scheepvaart (beroepsmatig en recreatie), de visserij en recreatie in brede zin.

Ad e. De kwantitatieve benadering (zie ad c) is om in de huidige fase van de planontwikkeling een indicatie te geven over de mate waarin het gebied benut kan worden voor medegebruik. Een kwalitatieve uitwerking zal in de vervolgfase plaats vinden. Gemeente Lelystad en het Watersportverbond hechten belang aan de wijze waarop het recreatieve medegebruik wordt vormgegeven.

Natuur en Milieu Flevoland (Robert Atkins) vraagt naar het kustontwerp van Lelystad en hoe zich dat verhoudt ten opzichte van TMIJ; De voorgestelde kustontwikkeling van Lelystad is in samenspraak met TMIJ ontwikkeld. Er kon zodoende rekening worden gehouden met de ontwikkeling van het oermoeras.

IJmeerkust

De volgende vragen zijn naar voren gebracht:

- a. (Gemeente Edam en Volendam): is er gekeken naar de negatieve ecologische effecten van bebouwing?

Ad a: Er is bij het opstellen van het Ontwikkelingsperspectief een eerste effectmeting uitgevoerd waarbij is gekeken naar de effecten van verstelijking bij Almere en de invloed hiervan op de ecologische ontwikkeling. Hieruit blijkt dat er na realisatie van het Toekomst Bestendig Ecologische Systeem geen significante effecten ontstaan door verstedelijking. Deze effectmeting wordt op basis van het Toekomstbeeld geactualiseerd. Tot nu toe zijn er geen indicaties dat er andere conclusies verwacht mogen worden.

Noord-Hollandse Kust

De volgende vragen zijn naar voren gebracht:

- a. Wat houdt 'vernatting' in?
- b. (Gemeente Hoorn); Welke effect hebben de fonteinkruiden en kranswieren op het (recreatief) gebruik en in welke zones kan dit effecten hebben?
- c. (Gemeente Edam- Volendam); Vraagt naar 'de haak' bij Marken.
- d. (Watersportverbond) Kan de luwtedam bij Marken achterwege gelaten worden?
- e. (Gemeente Hoorn) geeft aan dat de zichtlijnen van 22 stadjes van de Noord-Hollandse kust gerespecteerd dienen te worden .
- f. (Gemeente Hoorn) merkt op dat voor het gebied wat is getekend is voor durfsporten momenteel een verbod geldt voor waterscooters. Het gebied dat nu getekend is, lijkt te groot!
- g. (Watersportverbond); waarom zijn er luwtedammen gepland bij Hoorn?
- h. (Milieudefensie); zijn de maatregelen aan de Noord-Hollandse kust voldoende voor de eisen van TBES?
- i. (Actiegroep Kwade Zwaan); Luwtedammen zorgen voor een 'inpoldering'. Wordt er rekening gehouden met watercompensatie?

Ad a. Vernatting betekent dat bestaande landbouwgebieden veranderen van functie en het grondwaterpeil wordt verhoogt tot net onder of tot op het maaiveld. Ze komen niet onder water te staan. Zodoende ontstaan nieuwe leefgebieden voor vogels die de kwaliteiten van het Markermeer en IJmeer verder versterken. Als het past binnen de ontwikkelingen van het gebied dan is het goed om 'te doen aan' vernatting. De locaties die er nu voor op de kaart zijn ingetekend zijn indicatief, waar het eventueel zou kunnen indien nodig. De provincie Noord-Holland is hier beleidsmatig verantwoordelijk voor.

Ad b. Kranswieren hebben een gering effect op de vaarbaarheid van het gebied doordat ze niet in roeren en schroeven gaan zitten. Wel kan de aanwezigheid betekenen dat er zones kunnen komen die (gedeeltelijk) afgesloten zijn. Dit om de druk op de natuur te ontlasten. Fonteinkruiden zijn voor de watersport hinderlijk. Door het heldere water zullen de fonteinkruiden verdrongen worden door kranswieren.

Ad c. De haak wordt in de planvorming TMIJ meegenomen als optie. Deze optie is aan de orde wanneer in de praktijk blijkt dat door de luwtemaatregelen voor de Hoornse Hop er onvoldoende areaal waterplanten ontstaan. De vormgeving van de haak luister nauw, deze zal zodanig moeten worden vormgegeven dat deze niet zichtbaar is vanuit Volendam en Edam. Dit beperkt het werkingsgebied.

Ad d. Uit het slibmodel is naar voren gekomen dat de luwtedam bij Marken kan bijdragen aan het beheersen van het slib.

Ade: De zichtlijnen worden gerespecteerd in het Toekomstbeeld. Met het oog hierop is ook geïnvesteerd in een digitale visualisatie van de natuurmaatregelen.

Ad f. Dit wordt nagevraagd bij de provincie Noord-Holland. De grootte van het aangewezen gebied is indicatief.

Ad g. De luwtedammen bij Hoorn hebben als doel de stroming en golfkracht af te remmen. Het is de beste combinatie van maatregelen voor het slibprobleem. De exacte plek en vorm wordt nog doorgerekend en is punt van onderzoek in NMIJ.

Adh. In het project Natuurlijker Markermeer IJmeer wordt onderzoek gedaan naar natuurmaatregelen. Op basis hiervan wordt er een besluit genomen over een areaal van luwtemaatregelen.

Ad i. In het waterplan worden maatregelen ten behoeve van de natuur vrijgesteld van de watercompensatieopgave. Uitgangspunt is dat bij hoge waterstanden de gebieden als het oermoeras en luwtedammen kunnen overstromen en zoveel water bevatten dat ze de veiligheid niet verminderen en de zoetwaterbergging niet verkleinen.

Concept Toekomstbeeld Flevokust / IJmeerkust / NH kust

Er is een grote mate van overeenstemming over de hoofdlijnen van het toekomstbeeld, maar er zijn wel vragen over het medegebruik en de vormgeving van de maatregelen.

- a. *(Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Waterland)*; Is er ook aandacht voor de (diepgang van de) vaargeulen voor de beroepsvaart?
- b. *(SAMM)*; zijn er sociaal economische studies uitgevoerd?
- c. *(SAMM)*; er waren acht SAMM inzendingen met een variant voor een verbinding Flevoland – Noord Holland. Welke rol spelen deze inzendingen in de discussie?
- d. *(Actiegroep Kwade Zwaan)*; Als je kijkt naar de verschillende varianten (stad is stad, buiten is buiten), en naar de strekdam in Marken, kan je de conclusie trekken dat TMIJ zich niet alleen op ecologie richt?
- e. *(Natuurmonumenten)*; Als TMIJ zich richt op ecologie, waarom worden er dan toch scenario's geschetst voor woningbouw?
- f. *(Ada Wildekamp)*; Wat is de status van het Toekomstbeeld?

Ad a. De vaargeulen maakt onderdeel uit van het Toekomstbeeld. Uitgangspunt is dat de vaargeul geen hinder mag ondervinden van de planontwikkeling.

Ad b. Er is onderzoek gedaan naar de recreatiebehoefte in verhouding tot de groei van de bevolking.

Ad c. Deze voorstellen waren voorstellen voor infrastructuur. TMIJ gaat over ecologische maatregelen en niet over infrastructuur. Deze voorstellen zijn niet in het Toekomstbeeld opgenomen.

Ad d. TMIJ gaat niet over buitendijks bouwen. Het Toekomstbeeld is gericht op het realiseren van een ecologische veerkrachtige situatie.

Ad e. TMIJ is een Randstad Urgent-project en maakt deel uit van het RAAM. Schaa sprong Almere en OVSAAL maken ook deel uit van het RAAM. Buitendijkse ontwikkelingen maken deel uit van de overwegingen van het kabinet dus de invloed van de verschillende verstedelijkingsvormen op het TBES worden wel bekeken.

Ad f. Het is een aanbod aan het rijk hoe het Markermeer en IJmeer op een duurzame wijze ingericht kan worden, rekening houdend met landschap en recreatie. Het heeft geen planologische of juridische status. Het betreft visievorming en verkenning.

TMIJ is opgenomen in de structuurvisie van de provincie Noord-Holland.

Vervolg RAAM proces en de positie van het project TMIJ.

De Provincie Flevoland heeft een reactie ontvangen van de Europese Commissie waarin een antwoord is gegeven op de vraag of het project Toekomstbeeld Markermeer IJmeer een kansrijke aanpak is. De Commissie heeft daar positief op geantwoord. De brief is terug te vinden op de website van TMIJ, www.markermeerijmeer.nl.

De RAAM-brief is nog in wording. Het wordt, op basis van input vanuit de projectorganisatie, geschreven door het Rijk. De input is gebaseerd op de inbreng vanuit de verschillende overleggen met de regio, onderzoeken en variantenstudies. Op 9 oktober is behandeling door het kabinet voorzien, daarna zal de informatie beschikbaar worden gesteld.

Als laatste is, na een inventarisatie onder de aanwezigen, gebleken dat de bijeenkomst van 24 juni gericht moet zijn op de bestuurders van de maatschappelijke organisaties. Bestuurders van gemeenten en waterschappen worden tijdens het portefeuillehouderoverleg op 1 juli geconsulteerd.